

Väkivallan tutkimuksen ja käytännön työn kohtaaminen 14.-15.11.2006

Eine Heikkinen, lääninsosiaalitarkastaja

Lähisuhdeväkivallalle on tyypillistä, että se ei tule ulkopuolisten tietoon samalla tavoin kuin muu väkivalta. Lähisuhde- ja perheväkivallan tapahtumapaikka on usein oma koti ja tekijänä oma kumppani tai läheinen. Tämä tekee lähisuhde- ja perheväkivallasta erityisen sekä rikoksena, väkivallan muotona että kokemuksena. Kyse ei ole ohimenevästä tapahtumasta, vaan pitkäaikaisesta prosessista, jossa väkivallan muodot ovat vaihtelevina yhdistelminä läsnä. Lähisuhde- ja perheväkivalta on usein jatkuvaa ja pahenevaa ja sitä esiintyy kaikissa sosiaaliluokissa ja kulttuureissa. Siihen liittyy paljon häpeää, salailua ja vaikenemista. Lähisuhdeväkivaltaan usein liittyvien alistussuhteiden vuoksi uhri ei itse kykene tai halua saattaa asiaa viranomaisten tietoon.

Puheeksiotto ja puuttuminen perheväkivaltaan on viranomaisissa edelleen vaikeaa. Perheväkivaltaa pidetään tabuna ja perheensisäisiin asioihin ei haluta puuttua. Lapissa puuttumisen tekee pienillä paikkakunnilla vaikeaksi ihmisten tuttuus. Toisaalta väkivallan ja sen eri muotojen tunnistaminen on vaikeaa

Poliisin tilastoima pahoinpitelyrikollisuus on kasvanut tasaisesti.

Runas kymmenesosa poliisin tietoon tulleista väkivaltarikoksista oli vuonna 2005 perheväkivaltaa. Lapissa Poliisin kotihälytystehtäviä oli vuonna 2005 yhteensä 4014, joista 688 liittyi perheväkivaltaan (17,1 %). Vuodesta 1997 poliisin tilastoima perheväkivalta on lisääntynyt puolella (+53 prosenttia). Pahoinpitelyrikoksen tekijöistä valtaosa on miehiä. Kolme neljästä uhrista on naisia. Naisten tekemät pahoinpitelyt ovat kuitenkin lisääntyneet enemmän kuin miesten. Naisten osuus väkivaltaan syylliseksi epäillyistä on viimeisten 25 vuoden aikana noussut 5 prosentista 14 prosenttiin.

Mikä sitten selittää tilastoidun väkivallan nousua? Osin kyse on näennäisestä, osin todellisesta kasvusta. Entistä useampi väkivallanteko tulee viranomaisten tietoon. Ei ole yllättävää myöskään, että väkivallan kasvu on seurannut alkoholin kulutuksen kasvua.

Sosiaaliviranomaisten tietoon perheväkivalta-asioita tulee vähän. Viikonloppuisin ja iltaisin tapahtuvat perheväkivalta-asiat eivät tule kuin osin sosiaaliviranomaisten tietoon. Sosiaalialan päivystyksessä on vielä suuria puutteita. Paitsi, että akuuttiin hätään on vaikea saada apua, niin on puute myös turvallisista paikoista, joihin väkivaltaa kohdanneet perheenjäsenet voitaisiin ohjata.

Tällä hetkellä väkivallan vähentämiseen liittyvä osaaminen ja tutkimus ei ole keskittynyt mihinkään virastoon tai laitokseen. Paikallistason toimijat kuntatasolla tarvitsevat pitkäjänteistä tukea ja asiantuntija-apua, jotta väkivallan vähentämistyö tulisi osaksi peruspalvelutoimintaa. STM:n Lähisuhteissa ja perheissä tapahtuvan väkivallan ehkäiseminen –hanke vuosina 2004-2007 loppuu ensi vuoden jälkeen. Lääninhallitukset ovat koordinoineet alueillaan hanketta yhdessä alueiden kehittämistyöryhmien kanssa.

Jatkossa valtakunnan tasolla tulee päättää miten valtakunnallisen hankkeen jälkeen väkivaltatyötä koordinoidaan sekä huolehditaan osaamisesta, tutkimuksesta ja kehittämistyöstä.